

HEMEROTECA
MUNICIPAL

L'Esquella de la Torratxa

Preu: 15 cèntims

ALEGORIA DE LA CUARESMA

(De un gravat antic)

El mejor disolvente de los uratos
 Asepsia de las vías urinarias
 Oólicos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA
 CAMBIOTTE HERMANOS
 Urotropina - Hexaprotina Intramina - Formina

PÍDASE
 Folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
 Agte gen.: S. NAVARRO
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO e INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCA MIRET - Farmacubeco
 Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS FARMACIAS

Antoni López
 IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics,
 comercials, edicions,
 e impressions de totes menes

Olm, 8. - BARCELONA

Soler i Torra germans
 BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
 de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
 corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Bloks Notes
 a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Frasco 4 pesetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

Bloks Notes
 a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
 BARCELONA

EDEN CONCERT COMTE DEL ASSALT, 12
 :: TELÉFON NÚM 3332 A. ::
 MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4, tarda i a les 9 1/2 nit

Grandiós èxit de la eminent estrella
ANGELINA ARTÉS

Tintes bones qualitats
 UNIÓ, NUM. 3

Bazar DE LA Unió

Útils per a escriptori
 BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Estranger, 5 pessetes

FORA DE BARCELONA: Espanya, 3 pesetes

SENSE REIS

No ho entenc. Decididament no ho entenc. Barcelona és una ciutat monàrquica, contra lo que creuen els vells federals i els ministres de la Governació. Té la Unió Monàrquica, la Federació Monàrquica Autonomista, la «Lliga», que també ho és de monàrquica-autonomista, la monarquia dels sindicats, la monarquia de *La Vanguardia*. Fins al quefe dels republicans li diuen l'emperador. I bé, malgrat tota aquesta reialesa, a Barcelona no li és permès rebre als reis, ni als de Bèlgica, ni a S. M. el Carnestoltes.

Ens deixen sense reis, com als nois dolents els deixen sense pòstres. Ens deixen sense els reis de debò, alts, rossos i èpics, i sense el de broma. No'ns volen ni arrengrerats, com si passéssim revista, ni corrent pels carrers amb una carota. Hem estat dolents, cridant inconveniències, trencant coses, i quan ha arribat l'hora de les diversions, hem estat condemnats a isolament i a serietat.

Però com si haguessin arribat, els reis de Bèlgica. Haurien baixat al Passeig de Gràcia, enquadrats per la força pública, la gentada hauria cridat, trencant la formació, visques estranys i subversius. Uns catalanistes cridarien «Visca Bèlgica!», però el grop dels *Dallaires* cridaria «Visca Flandes!» A la plaça de Catalunya se donaria la primera càrrega. Davant del «Principal» se donaria la segona. Després, a les Rambles, amb motiu de repartir-se l'article d'En Cambó de 1914 contra Bèlgica, els avalots continuarien. Després els diaris de Madrid malparlarien de Barcelona, i la Pilar Alonso hauria de cantar a Sevilla, o allà on fos, un cuplet on fes constar que era «muy manola y muy española».

A tot arreu els personatges, reis, prínceps, almiralls o generalíssims, fan badar, fan córrer darrera els seguicis llampants, fan fer festa. Doncs a nosaltres ens produeixen un efecte contrari. En lloc de badar nosaltres, baden ells; en lloc de fer-nos córrer, corren ells, i en lloc de declamar discursos protocolaris els hi forcem a que escoltin els nostres programes. Perquè el personatge que passa per Barcelona ha de sortir d'ella sabent tot lo que'ns succeeix i tot lo que volem. Li mostrem banderes, li cantem cançons, li oferim el mostrari de visques, li llencem fulles de impremta en lloc de fulles de llorer, i a ésser possible el fariem soci de la «Lliga», de la Unió o de la «Casa del Pueblo».

Aquests procediments de proselitisme són tinguts com a grolleres manifestacions d'un poble d'entusiasmes primitius, però sincerament creiem que usant-los no fem més que complir amb aquella màxima de que cada terra fa sa guerra. Nosaltres voldríem als marescals o als reis viatjants de la nostra casa, que és Catalunya, que anessin per la seva terra dient lo que han vist i lo que han escoltat i, naturalment, com a bons comerciants, ens tornem una mica enutjosos recomanant el gènere. I és que pensem que cap viatjant, com un marescal o un rei, que fan les millors places i que corren més món que els comissionistes alemanys. I així convertim an En Joffre, i convertiríem al rei Albert, en un membre de la «Secció d'Estudis i Propaganda».

Però, i S. M. el Carnestoltes?—me direu.—Sí, certament; ningú volia explicar el programa al Carnestoltes, mes... què voleu? Suprimint-lo s'expliquen tots els actuals programes de Catalunya. I no's pensi en l'ànima contradictòria de Barcelona, permetent dir que tot l'any és Carnestoltes menys pel Carnestoltes. Barcelona ha procedit amb llògica, matant al Carnestoltes. Ha estat el darrer atemptat i el darrer mort. Ningú l'ha plorat. El dol l'han presidit les autoritats.

PARADOX

A la voluntat de Déu

Apoiant-se en lo que diguerem avui fa tres setmanes respecte de les deficiències i les extranyeses anotades en el Dispensari de Càn Tunis, ens escriu un nou corresponent, bon sastre, a jutjar per a lo que demostra conèixer el panyo.

El comunicant de que parlem s'ocupa en la seva lletra de qualques anomalies que s'observen en el Cos Mèdic Municipal, que com se sap, ha donat de tot temps no poc que escriure i que parlar.

Com a exemple de que la major part de les fraccions que componen el Cos Mèdic són una sucursal de càn Xeixanta, de que les disposicions que's dicten adoleixen sovint de la manca de cap i peus, de que les coses es fan a mitjes, cita un cas curiosíssim que no podem per menys que reproduir.

Es contrau als dies en que s'instal·laren els albergs nocturns per a pobres, fet que per a no mancar a la costum, es bombejà a tort i a dret en els diaris.

L'inauguració dels albergs de que parlem, es celebrà amb la major pompa i solemnitat. Regidors i facultatius, que rivalitzen en lo de aprofitar el més insignificant pretext per a presumir i donar-se il·lustre, assistiren a la cerimònia, en la que, com és de llei, no hi mancaren els discursos. Amb els discursos els tòpics de consuetud en ocasió com la de que parlem.

La netedat corporal, les virtuts de l'higiene en els seus nombrosos aspectes, sigué lloada repetidament per a regidors i tècnics, que cantaren les excel·lències del servei de banys que s'acabava d'instalar; els beneficis incalculables a obtenir del fet de que'ls malhaurats que s'acollissin als albergs, poguessin rentar-se degudament.

Sap com estaven les instal·lacions de referència?

Un dels establiments, el que disposava de banyera, no tenia dipòsit, ni aparell per a escalfar l'aigua. Un altre tenia el dipòsit, emperò estava mancat de banyera. Al tercer, que disposava de l'instal·lació completa, li mancava l'aigua per a poder utilitzar els aparells.

Així s'expressa el corresponent, que acaba preguntant: «Davant d'aitals mostres d'incapacitat, esborrona pensar lo que seran els futurs hospitals d'infecciosos i de traumàtics, en els que tants milions van a emplear-se...»

Seran—diem nosaltres,—lo que Déu vulga.

Lo que són totes les coses en que intervé l'Ajuntament.

Per a què amoinar-se-hi?

L'accent

L'actriu, l'excel·lentíssima actriu argentina, Camila Quiroga, conversava amb els nostres periodistes. En Costa i Deu, que practica en el periodisme i en el teatre l'escola de la «Lliga», insinuà que l'actriu argentina podria, el dia del seu comiat, parlar en català.

—La Vitaliani ho va fer. I la Duse!...

La senyora Quiroga confessa que en quatre dies de vida barcelonina, ja havia començat a entendre el català.

—Escuchen, nomás: «No's permet fixar cartells»...

Ni allò de «bona nit tingui», ni allò altre de «diga-li que vingui!», que paròdien els castellans. El reclam és el faust dels actors i ella s'havia fixat en la prohibició que l'impedia. Ja sabia, de totes maneres, una mica català; ja, potser, fins tenia accent.

Perquè encara que els castellans aquests que, després de viure quaranta anys a Catalunya, afecten no saber dir ni una paraula en català, sembla que aquest té un accent contagiós que s'agafa com si fos pintura. Així conten que la senyora d'En Martínez Sierra té un dò especial percebent, finament, quan s'ha sostingut conversa amb un català.

En Martínez Sierra surt de casa, va al cafè, troba an En Rusiñol, an En Borrás, an En «Xenius», conversa amb ells, torna a casa, i la seva senyora, a les dues paraules, li diu:

—Aquesta tarde has parlat amb catalans.

En Martínez Sierra ja obria les vocals, ja accentuava massa, ja fins «itzava» i tot. Portava l'accent català, com si fos un perfum.

Aquest número ha sigut
passat per la censura
governativa

PER CARNAVAL

La decència en perill, sortint de casa;
la modèstia, a la llum del luxe, ofesa;
sense llum, a les fosques, la puresa;
la virtut, en caliu; el vici, en brasa.

L'Amor llençat del cor com bala rasa;
la pena, disfressada, feta presa
del plaer; la vergonya ben malmesa;
el cos, pot dir-se, amb l'ànima fent basa.

Alegria surant; tristesa fosa;
tapada la vritat; farça en camisa;
Poca-solta que de la Broma abusa;

la misèria amb el benestar confosa;
el Món que per gosà amb deliri frisa...
I caps a la fornal; cors a l'enclusa!

PEPET DEL CARRIL

El senyor Martínez Anido, convertit en tutor dels barcelonins, no vol que fumem en les sales d'espectacles.

Tant en serio ens ho ha privat, que menaça amb penyores severíssimes a l'infeliç que contravingui les seves disposicions.

A la porta dels teatres i cines hi han fixat les empreses uns cartells monstruosos, en els que's senyalen les quantitats inverossímils a satisfer pels que desobeeixin la ordre dictada en aquest cas per l'autoritat civil.

Em permetrà el senyor Martínez Anido una observació que vaig a fer-li?

Si no es pot defraudar en el pes dels comestibles, si no deixa tirar aigua a la llet, si no consent que el vi es bategi, si no admet que's posin a les mercancies més indispensables els preus que als botiguers els sembla, si ademés no consent cúes a les portes dels estancs, ni tolera que's fumi en els teatres, ni passa per què portem armes, ni autoritza el que seguim empaïtant-nos a trets pels carrers, amb què creu que hem de passar l'estona?

N'hi ha per a tirar el barret al foc!

No ha pensat mai el senyor Martínez Anido amb les desgràcies irreparables, amb la pertorbació fondíssima que s'originaria del fet que de cop i volta imperés en el món la virtut?

Els interessos que's lesionarien de que desaparegués el mal de la terra! Els pares de família que restarien sense ocupació, cas de que s'acordés l'extinció de la dolenteria!

Consideri, de moment, els trastorns que, de la supressió dels tribunals, de les presons, de la policia, de la guàrdia civil, etc., en pervindrien.

— Seria cosa de tornar-se boig.

— Doncs quelcom semblant passarà ara amb els cuistes, que amb els estanquers, els cambrers de bars i cafès, els mossos de taverna i demés, que de la pertorbació introduïda en la venda del tabac, s'havien fet un sistema de viure.

Si no permet fer cúes, on anirem a llegir el diari, tot esperant pacientment l'hora que obrin els cines per a fumar tranquil·lament uns cigarrets?

I si no passa per a que's fumi als teatres, com logrem escalfar-los aquestes nits d'hivern?

Es cosa de que pensem en si convé emigrar d'aquest país...

X. X. X.

MANDANGA BARCELONINA

Apel·lant "al buen sentido" de Sant (?) Martínez Anido

No tot tenen d'ésser *bombos*, don Severiano! *Al pan, pan, y al vino... té*, que diu la *condesa-madre* de Peratallada.

I quan una cosa no està bé, mal el qui la faci o ordeni es digui don Severiano Martínez Anido, lo just, lo lògic, lo raonable i lo *ecuànime*, és posar públicament de manifest el fonament de la protesta.

A tot hora la raó
pot més que un governadò.

que diria l'Albert Llanas, si visqués.

Anem per parts.

L'altra nit, en una llotja del Tívoli, comentavem amb uns amics l'èxit ultra-super-piramidal del ball de disfresses de l'Artistic.

— Què us semblà, amic *Tenu*?—preguntà un conegut fabricant de pa de pessic de la xamosa vila de Banyoles.

— Una cosa mai vista!—vaig contestar-li.—Hi *había todos los niños mal de la gente bien y todos los niños bien de la gente mal.*

La frase, la veritat sigui dita, va tenir més èxit que un discurs del nostre imponderable comte de Santa Maria de Pomés.

— I davant del triomf, ens oblidarem dels famosos cartells del tabac, i encenguerem un puro havano, autèntic,

EL PARE CONFESSOR

—Me sembla que aquest any les penitències hauran d'ésser molt dures.

que'ns havia regalat En Noel Llopis, moments abans, amb motiu d'ésser ja un fet el seu pròxim nomenament de ministre de Instrucció Pública.

La enhorabona!

Emperò, tot just acabavem de donar la primera pipada, un subordinat de l'Arlegui ens lligà de peus i mans, i a coll i bè—que bé s'hi anava!—ens dugué a la delega on em comunicaren que tenia que pagar 250 pàfies de multa.

—Cinquanta naps? No sé pas què hi veu!—objectàrem al senyor *comi*, que diuen a Madrid.

—Sí, señor, 50 duros! ¿No ha leído usted los carteles?

—No me «hay» ficsado,—responguerem en castellà d'En Vila Marieges.

—Pues hay que fijarse, paisano!

—Jo, quan vaig al teatre, senyor *comi*, sols em fixo

amb els *piripitpis* de la Saus, les pan-torrilles de la Mareca i els calçotets d'En Pepe Alfonso.

—¡Pues hay que estar en todo!

Hi ha dret, senyor Anido, a imposar multes per lo que diuen uns cartells «denunciables»? Evidentment, no!

Vol fer el favor de dir-nos, senyor Martínez Anido, per quins set sous s'han empastifat totes les parets i totes les *barandilles* de tots els teatres i de tots els cines, amb uns cartells que la policia deuria arrencar a viva força per la senzillíssima raó que *no porten peu d'impremta*, ni estan avalats per cap autoritat ni per cap *comité* o junta?

La llei és la llei i deu complir-se, que hom no està obligat a complir lo que'ls primers cartells anònims «ordenin i manin».

Al millor dia, an el seràfic Saenz de Barés, per exemple, se li ocorreix fer posar a tots els cines uns lletereros que diguin:

«Terminantemente prohibido a los caballeros, abusar de la oscuridad. Por un beso 250 pesetas de multa; por un pellizco 500 y por un abrazo 1,000. Por las demás cosas, tarifa convencional.»

I... an'això no hi ha dret! Altrement, senyor Martínez Anido, la seva recent i comentada disposició constitueix una indiscutible prova de que:

«Una cosa es predicar y otra dar trigo.»

Perquè el senyor Martínez Anido vingi a dir-nos tots els dies que lluita contra els que no volen rebaixar el preu de les coses.

I s'apuja el peix i el senyor Anido ¡duro! contra els peixeters!

S'apuja l'oli, i ¡duro! contra els olivaires. S'apuja la llet i ¡duro! contra els lleters!

I... en canvi, això sols passa a Espanya!—que diria un federal de tota la vida,—el senyor Anido ens apuja lo que està a la seva mà abaixar com és l'import de les multes.

I... ¡hay que predicar con el ejemplo! que diu En Romanones quan aconsella moralitat política i comediment en els negocis...

Res, senyor Martínez: que no està bé lo que vostra Excel·lència ve fent.

A veure si atén els nostres consells i mana fixar per tot Barcelona uns cartells que diguin:

«Por orden del Excelentísimo Sr. Gobernador se se hace saber al vecindario que, en lo sucesivo, a más de los artículos de primera necesidad se rebajarán también las multas, según la siguiente clasificación:

ANTES AHORA

	Pesetas	Pesetas
Por fumar en un teatro.	15	0'15
Por fumar en un cine.	10	0'10
Por echar basuras.	5	0'05
Por echar la suegra por el balcón. . .	3	0'02
Por aplaudir un discurso de <i>Emiliano</i> . .	2	0'01

No li sembla senyor Martínez Anido, que això és lo que procedeix?

Perquè mentre les patates baixin i les multes pugin, en definitiva res guanyarem els fills de la *màrtir* Barcelona!

TENU

:-: Aquest número ha sigut censurat :-:

—Em sembla que podré passar la Cuaresma, oi?

CURIOSITATS BARCELONINES.—La «Societat Catalana d'Edicions» acaba de publicar el segon volum d'aquesta magnífica obra de caràcter monogràfic que amb tant d'acert vé escrivint el conegut escriptor, llibraire i ex regidor En Francesc Puig i Alfonso. En aqueixa segona part, que és tant interessant com la primera, de la que ja en tractàrem en son dia, i molt més extensa, ens parla, el senyor Puig, de les *Muralles de Barcelona*, del *Portal del Mar*, de la *Ciudadella*, del *Jardí del General*, de la *Font de Jesus* i d'una dotzena de «curiositats» més, eminentment suggestives avui per a tot bon barceloní que estimi la ciutat dels nostres amors. I no cal dir que l'autor es complau en parlar-nos de totes aqueixes coses, amb una gran traça i amenitat i aportant dades històriques de extraordinari relleu, per a l'estudi de la vida retrospectiva de Barcelona.

LES AVENTURES D'EN MASSAGRAN.—Espectacle en quatre actes d'En Josep M.ª Folch i Torres.

JUGADA SUPREMA.—Comèdia en tres actes d'En Ernest Didrinc, traducció catalana d'En Capdevila i J. Varberg.

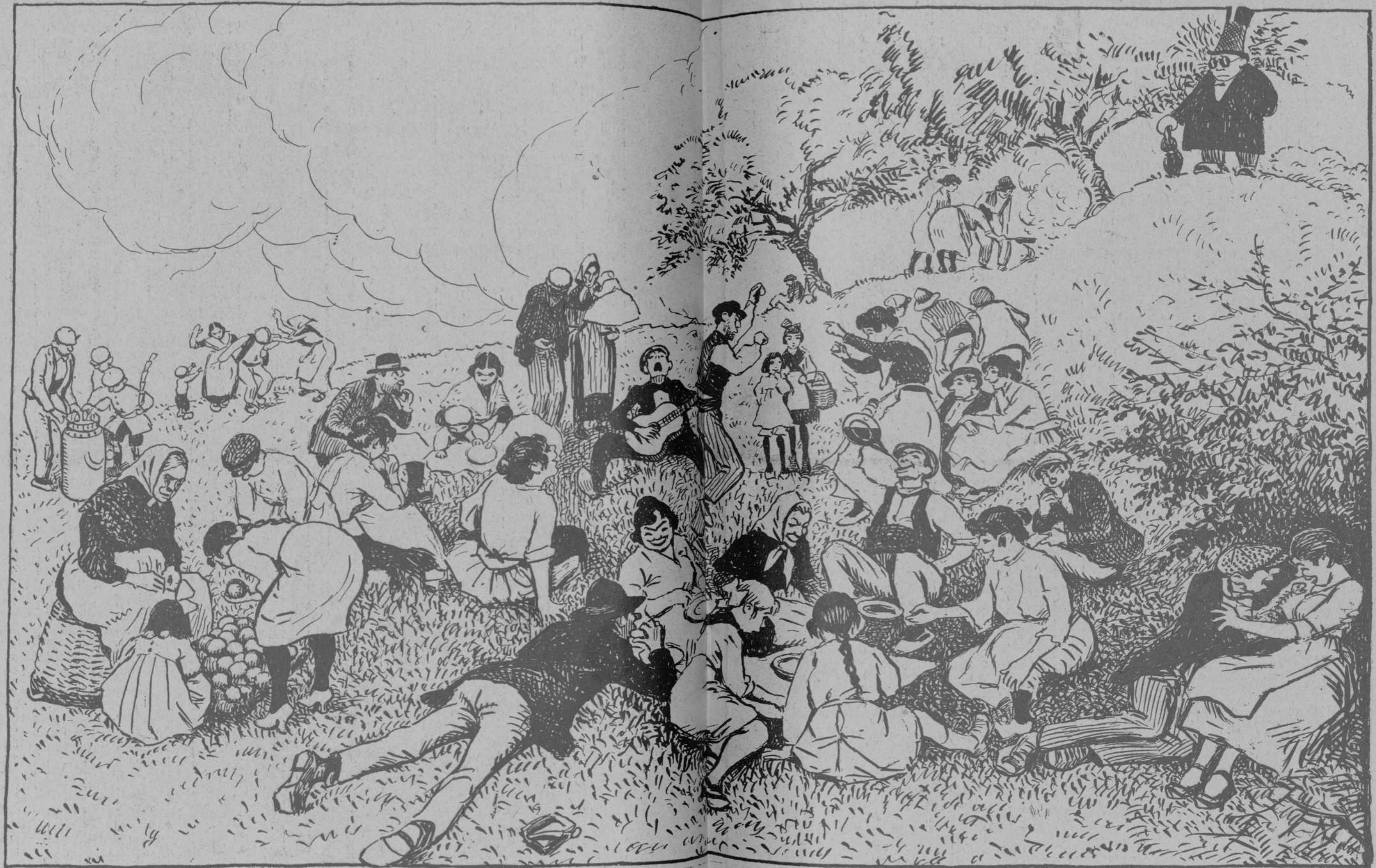
Publicades per la revista «La Escena Catalana».

VELL I NOU.—Acaba de sortir el número corresponent a gener, de aquesta excel·lent revista d'art. Publica interessantíssimes reproduccions d'escultures en fusta (retalles catalans del segle XVII) i una hermosa col·lecció de faians de Talavera. Tot això, i altres gravats no menys suggestius, va acompanyat de notables articles de crítica artística. La presentació del número, esplèndida, com de costum.

EXPOSITION D'ŒUVRES D'ARTISTES BELGES.—Catàleg de obres exposades actualment al nostre Palau de Belles Arts. Va per ordre alfabètic de noms d'artistes i ha sigut editat a Brusel·les.

LA SIBERIA.—Elegant catàleg-mostruari de pells, bellament decorat i il·lustrat amb molts fotogravats i caricatures a varies tintes. Mereix un sincer elogi la direcció d'aquesta casa pel bon gust i l'acert d'aquesta excel·lent publicació.

EL CASO DE L'ACTA DE TORTOSA.—Clara i convincent relació detallada de les martingales hagudes en el districte de Tortosa amb motiu de les

DIMECRES DE CENDRA

El senyor Esteve—Ai, Senyor!... que encara tinguin humor de enterrar sardines, al preu que costen!...

darreres eleccions legislatives i que produïren la lamentable derrota del popular ex diputat inderrotable Marcellí Domingo.

LA MODISTETA.—Primer cuplet essencialment barceloní que fou escrit i cantat amb l'èxit, per notables cupleteres, en els principals escenaris de *Music-hall*. La lletra és d'En Rossend Llurba i la música d'En Lluís Badosa.

EL PRODUCTOR HISPANO-AMERICANO.—Tenim damunt la taula el primer número corresponent a l'any III de aquesta revista comercial que's publica a Barcelona. Text i il·lustració són interessants.

POESIES.—Recull de poesies catalanes originals d'En Ramon D. Perés. Formen el fascicle 347 de la Biblioteca d'autors de casa «Lectura Popular».

PORTAVEU.—Revista portaveu del grup excursionista i esportiu «Andí». Contestem a la seva afectuosa salutació desitjant-li llarga existència.

CATALANA.—Ha reaparegut la revista «Catalana» que publica l'abnegat i catalaníssim Francesc Matheu. Enclou meritíssims treballs en prosa i vers.

PILTRAFAS.—Novel·leta original d'En Lluís Antón del Olmet. La publica la revista «Los Contemporáneos».

SEPT SCIÈNCIES

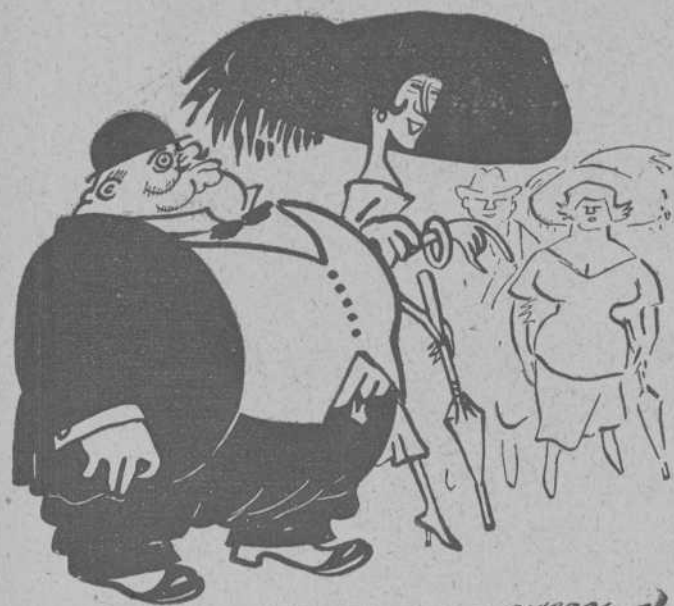
En la «terrace» d'un restaurant de la Rambla:

—Cambrer!

—Digui, senyor.

—Porti'm ostres... Però voldria ostres que no fossin ni massa grans ni massa petites; ni molt grasses ni molt seques, ni molt salades, ni molt fades; que siguin ben fresques, ben plenes i que me les obrin amb molt compte...

—Dispensi, senyor... que les vol amb perles?...

Ell. — Ditxosos dies de magre!... Be costaran prou de passar!

Ella. — Massa pocs, n'hi han. Estessis, com jo, embafada del dijous gras!

GLOSSARI

PASSATEMPS

C
U
A
R
E
S
M
A

Excel·lentíssim senyor Governador Civil:

Vostè que se sent amb prou pit per a acabar amb tota mena de cues, a veure si s'atreveix am aquesta

CUA

que té set setmanes de llargada i que no afavoreix sinó al clero, al gremi de cerers, als fondistes, que els divendres serveixen bistecs als marits que a casa seva han de menjar bacallà, i a algunes noies caps-verds que's posen mantel·lina no pas per devoció sinó per lluir la «pinta».

A veure si s'atreveix amb aquesta cua; per més que'm sembla que no'n treurem

RES

encara que Sa Excel·lència, com en el pelx, com en la carn, com en els ous, com en el tabac, hi vulgui posar la seva bona

MA

XARAU

Aquest número ha passat per la censura

—Que vol que porti llagostins, senyoreta?

—Ai, uix!... No, no! Van a preu de xanguet ara. Porti tonyina, que va a deù rals.

LICEO

Ha terminat brillantment la temporada d'hivern consagrada a la música seriosa, a la òpera clàssica i moderna. L'Empresa s'ha fet mereixedora de tota mena d'elogis, perquè la campanya ha resultat atapeïda i substanciosa.

Per a la temporada de Cuaresma que va a començar-se s'anuncia un lleuger espectacle artístic que cridarà fortament l'atenció: els *Ballets Vienesos*.

Inauguració de la tanda, el dia 19 del present.

ROMEA

No anaren gens desencaminats els crítics madrilenys aquesta vegada, respecte a l'actuació de la companyia argentina al elogiar als artistes per damunt dels autors. Realment, una cosa s'ha remarcat tot seguit també a Barcelona: la superioritat de l'execució, comparant aquesta amb la valúia de les obres.

Quatre comèdies argentines, més o menys dramàtiques, hem vist aqueixos dies: *La fuerza ciega*, *Las de Barranco*, *La serpiente* i *Barranca abajo*. I confessarem que pel nostre gust la millor i la més interessant fou aquesta última, del malaguanyat dramaturg uruguayo Florenci Sánchez, autor de

Los muertos. Les altres no tenen, ni per l'ambient ni pels tipus, ni pels conflictes que s'hi desenrotllen, cap nota essencialment característica que ens mostri una originalitat intensa ni una fase local digna d'ésser subratllada; són comèdies de tot arreu i comèdies de trenta anys enrera. *La fuerza ciega*, sembla un drama del italià Rovetta. *La Serpiente*, vé a ésser una barreja de teatre Echegaray i de teatre noruec; i *Las de Barranco*... aqueixa ja la coneixíem en català, per haver-nos sigut admirablement traduïda per En Rusiñol.

Barranca abajo, ja és altra cosa. En aquest drama ja hi descobrim quelcom més típic i més seriós: la tragèdia d'uns rústecs «pamperos», tragèdia que, per la força emocional que exterioritza, hem de creure que està bé. Les passions humanes—que són a tot arreu les mateixes—venen exposades en aqueix drama amb una força brutal tan extraordinària, i al mateix temps amb tanta naturalitat que l'espectador no pot menys de creure que allò és la trista realitat d'unes vides veritables que la fatalitat impulsa «barranc avall»... Es un drama sombriu, impressionista, cru, en el qual tant l'acció, sobriament aconduïda, com la psicologia dels personatges adquireixen un relleu «shakespearia», permeti-se'ns el mot.

En l'execució de aqueixes obres del teatre argentí s'hi nota principalment un alt sentit de disciplina artística per part de tots els comedians, única mitjà d'assolir els perfectes conjunts que presenten. De manera que els aplaudiments merescudíssims amb que el públic els premia la tasca, pot ben dir-se que van dirigits a tots. Això no vol dir que el públic hagi deixat de reconèixer determinats mèrits personals: La senyora Camila Quiroga és una gran actriu que matisa els papers còmics el mateix que els tràgics; una dona simpàtica, amb molta vigoria i molta sensibilitat. Té una veu dolça, agradable, i uns ulls expressius d'aquells que seguei-

xen enraonant quan la boca calla. Una artista complerta, en una paraula. Dignes companys d'ella són el senyor Escarcela, un actoràs d'un aplom i una naturalitat estupendes; la senyora Mancini, una de les característiques més notables que s'han vist a Barcelona, que detalla d'una manera magistral; el senyor Fregues, un galant jove molt discret i asciansat; i el senyor Olarra, un actor còmic de molta gràcia.

— El dia 15, estrena de teatre català: *Tardanies*, d'En Pous i Pagès.

ESPAÑOL

Avui, divendres, inauguració de la nova temporada de vodevill català, amb En Santpere i En Bergès, la Valero, la López, la Pla, En Pep Font... etc.

Inauguraran amb una obra famosa.

CENTRE DE DEPENDENTS

Aquesta nit, aconteixement teatral. La companyia Vila-Daví, estrenarà, a Barcelona, el drama en tres actes, en vers, del poeta Ventura Gassol, *La cançó del vell cabrés*.

ELS DEPORTS

FUTBOL

Magne triomf dels catalans. La Selecció Catalana guanya per 5 a 1 a la Selecció Francesa.

En el camp del R. C. D. Español, i amb una nombrosa gentada, es jugà tan colossal partit.

Al començar, ambdós equips fan un tanteig de joc i la lluita es desenrotlla en un ambient de dubte.

Els francesos juguen molt bé, i llur joc és alt; els nostres, amb el llur clàssic joc ras, ho fan meravellosament.

Durant el partit, la Selecció Catalana «dibuixà» unes afiligranades combinacions que foren fortament aplaudides.

En un avenç de N'Adam, aquest fa l'únic «goal» que obtingueren els francesos.

Al cap de poca estona, l'Alcántara, que juga excel·lentment, fa el «goal» de l'empat.

I amb aquest resultat fineix la primera part.

Comença la segona amb una forta sortida dels catalans, i un «barullo» enfront del marc francès dóna ocasió a fer el segon «goal», que és aplaudit.

Estupenda avençada de l'Alcántara, que passa an En Mallorquí, i aquest, en un fort «xut» fa el tercer.

Avancen els davanters francesos, que són parats pels nostres defenses Montesinos i Amadeo.

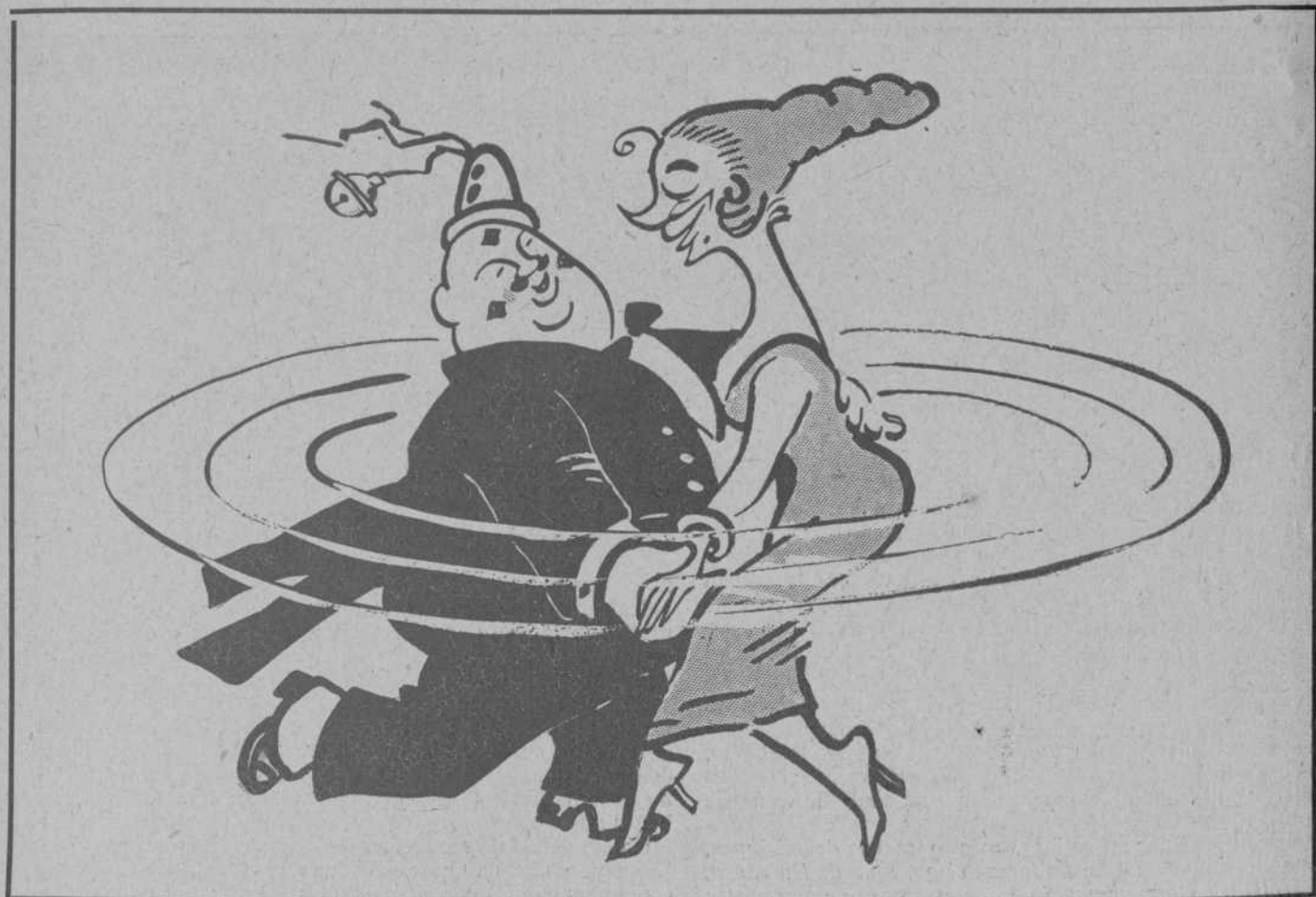
En Doménech, aprofitant un «lío» davant la porta francesa, els hi col·loca el quint i últim «goal» del partit.

I amb un fort domini dels catalans, fineix el partit que fou força interessant.

L'equip [guanyador estava compost d'En Bruguera, Montesinos, Amadeo, Torralba, Sancho, Semetier, Viñals, Mallorquí, Alcántara, Doménech i Alcázar.

Dels nostres, els millors foren l'Alcántara, Montesinos, Torralba i Viñals.

Dels francesos, En Ausel, Cristophe i Adam.

L'àrbitre senyor Sanpere ho feu bé.

La F. C. de C. de F. B. pot estar ben orgullosa del triomf. A les moltes felicitacions rebudes, hi unim la nostra.

España, de Valencia, 0.—C. D. Europa, 5.

Al matí es jugà aquest partit amb poc públic. Malgrat presentar l'Europa un equip molt fluix, res pogueren aconseguir els simpàtics valencians.

L'impressió causada pels jugadors fou la de no estar bregats per a sostindre lluites amb equips d'importància. Amb tot, mentre no perdin l'esperança i segueixin el camí que han emprés, arribaran allà on es proposen.

Els «nois» d'En Matas necessiten, per a lluitar, equips de més valú.

Heu-vos-aquí dos partits i dues victòries, especialment la primera, que fou esplèndida,

NOLUS

Xerrameques artístiques

ELS BELGUES A BARCELONA.—MACOS I MICOS

Altrament, els artistes belgues fan un brillant paper al *Palau de Belles Arts*, tant, que sembla ridícul el que acostumem a fer nosaltres amb les nostres exposicions anyals. Els belgues, además d'ésser molts i de anar

units, demostren que saben on tenen la mà dreta i que fan les coses amb serietat; són una gent que van allí on volen; motiu pel qual han vingut a Barcelona, a donar-nos una lliçoneta de bon gust, que'ls hi havem d'agrair, ja que fan quedar amb un pam de nas a's nostres innovadors que'ls presentaven com uns revolucionaris temibles del color i de la forma.

La nota dominant a la *Exposició d'art belga*, resulta la serietat: ço que tira per terra l'aplicació que acostumen a dar a la paraula en l'argot casolà, i em priva de passada, de fer-hi broma. Només m'atreveixo a dividir als expositors en *macos* i *micos*... de imitació, començant per retre als primers l'homenatge de la meva admiració lleial i desinteressada.

I si n'hi ha de macos! Tants, que la seva llista m'ompliria dues o tres xerrameques, cosa que no pot ésser, perquè anirien a recó els artistes de casa. Vaig a senyalar-ne uns quants a correuita:

Obren la marxa En Wysman, l'heroi del paisatge ja conegut i estimat entre nosaltres, el qual hi té unes teles que donen l'opi; En Paulos, intèrpret dels treballadors, que posa en ses figures tot el dolor de la tasca dels miners; l'Olivier, sentint la decoració i component amb grandiositat; Vanhaler, retratista sobri i ferm i paissagista lluminós a la vegada; l'impecable René que és un arna per a pintar interiors minuciosos, i la Margarideta Dielman, bodegonista de primera, la qual pinta uns peixos que surten de l'aigua.

Segueixen a aquests macos de primera, altres de força

«Lo que va de ayer a hoy»

El dimecres al demati.

ELS COMPLIDORS

—No hi anàreu ja el dimecres a enterrar-la?

—Sí, Sánchez. Però bé! i teniem de dir els funerals!..

traçuts també: En Lembert, pintor d'escenes camperoles; En Ganvelos, bon figurista; En Cluyservaar, el qual fa parlar les figures que pinta; i l'Artol, que sap tractar les dones a *grosso modo* traient-ne molt de partit. També són bons pintors de caballet En *Leempoels*, que ens mostra el primer terme d'una processó a Bruxeles; En Levèque, pintor d'estiu, amb les seves dones a la fresca i en un *dolce far niente*, i el simplicitista Verg, que hi té un bon exemple de maternitat.

Darrera En Wysman segueixen bona colla de bons paisagistes: En Gilsoul, En Vierin, En François, el clàssic Obsomer i els modernistes Montegny Mathieu i l'Heymans, que de tant en tant mira endarrera.

Altres *macos* voldria recordar, mies no em caben al paper. Que'm perdonin. També tenen de perdonar-me els escultors que acompanyen al gran Meunier, ja que ell sol simbolitza l'escultura belga.

Els *micos* que ressalten més són: En Servals, fabricant d'ex-vots sagnosos; En Frisan amb la seva dona de tots colors; l'*orientalista* Gailliard; En Georges, fent passar l'Arc de Sant Martí al través de les figures, i En Logelain, pintor de geroglífics colorits, als quals acompanyen uns pocs *miquets* de menor quantia.

Felicito de tot cor als artistes belgues per l'infima proporció dels seus *micos*... imitadors de les belles arts, els quals no em deixen de ser simpàtics també. Em basta que sien belgues!

C. ARBÓ

Esquellots

Nostres savis astrònoms es preocupen molt aquests dies d'un pròxim aconeixement sideral.

La cosa no és per a menys.

Imaginín-se que el dia 12, o sia demà, Venus es posarà tan a la vora de la Lluna que quasi es tocan.

Fer un petó a Venus!

No els sembla que val la pena de felicitar als llunàtics?..

Res! al món tan trist, com fer |broma quan no s'està d'humor.

Tal ha resultat el darrer Carnestoltes barceloní.

A la Rua, dos o tres cotxes particulars amb disfresses.

Per les Rambles, un que altre mascarot indecent mostrant el desvergonyiment al rostre, tota vegada que no els hi deivaven amagar.

Vaja, que davant d'un Carnaval així, serà cas de beneir la Quaresma que li vé a donar la puntada de peu.

Barcelona és una ciutat plena de aconeixements.

Vegin, sinó, lo que ens comunica un diari:

«El senyor Puig y Cadafalch ha devuelto la visita a las hermanas de San Vicente de Paúl.»

No'm negaran que la nova és d'un gran interès.

Al menys per a les *hermanas*; que és com dir per a la família.

NOTES DE CASA:

De la «Peña X» rebérem en son dia unes atentes targes de convit per als balls de disfresses que han tingut lloc amb gran lluïment en el «Gran Teatro Español».

—L'entitat catalanista «Cathalonia Bloc Nacionalista» de Guantánamo (Cuba) ens comunica haver constituït el seu nou Consell Directiu.

Endavant i fora.

De tal com estan redactats els avisos governatius prohibint fumar en els teatres, es desprèn que sols podran *pipar* els nous rics.

I sinó fixin-se en les multes:

La primera vez, 250 pesetas.

La segunda vez, 500 pesetas.

Això, ben desxifrat, sembla que vulgui dir que, després de la segona vegada, ja's podrà fumar a tot drap.

De manera que a un senyor que no li vingui d'aquí i pagui 750 pessetes (la primera i la segona) ja pot, després, continuar fumant allà on li dongui la gana?

Senyor Anido!.. no hi ha dret!

Imp. L'Esquella i La Campana, Oim, 8.—Barcelona

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

Ja ha sortit Es ven per tot arreu

el nostre popular

A L M A N A C

DE

L'Esquella de la Torratxa

per a aquest any 1921

Explèndida il·lustració Text escullit

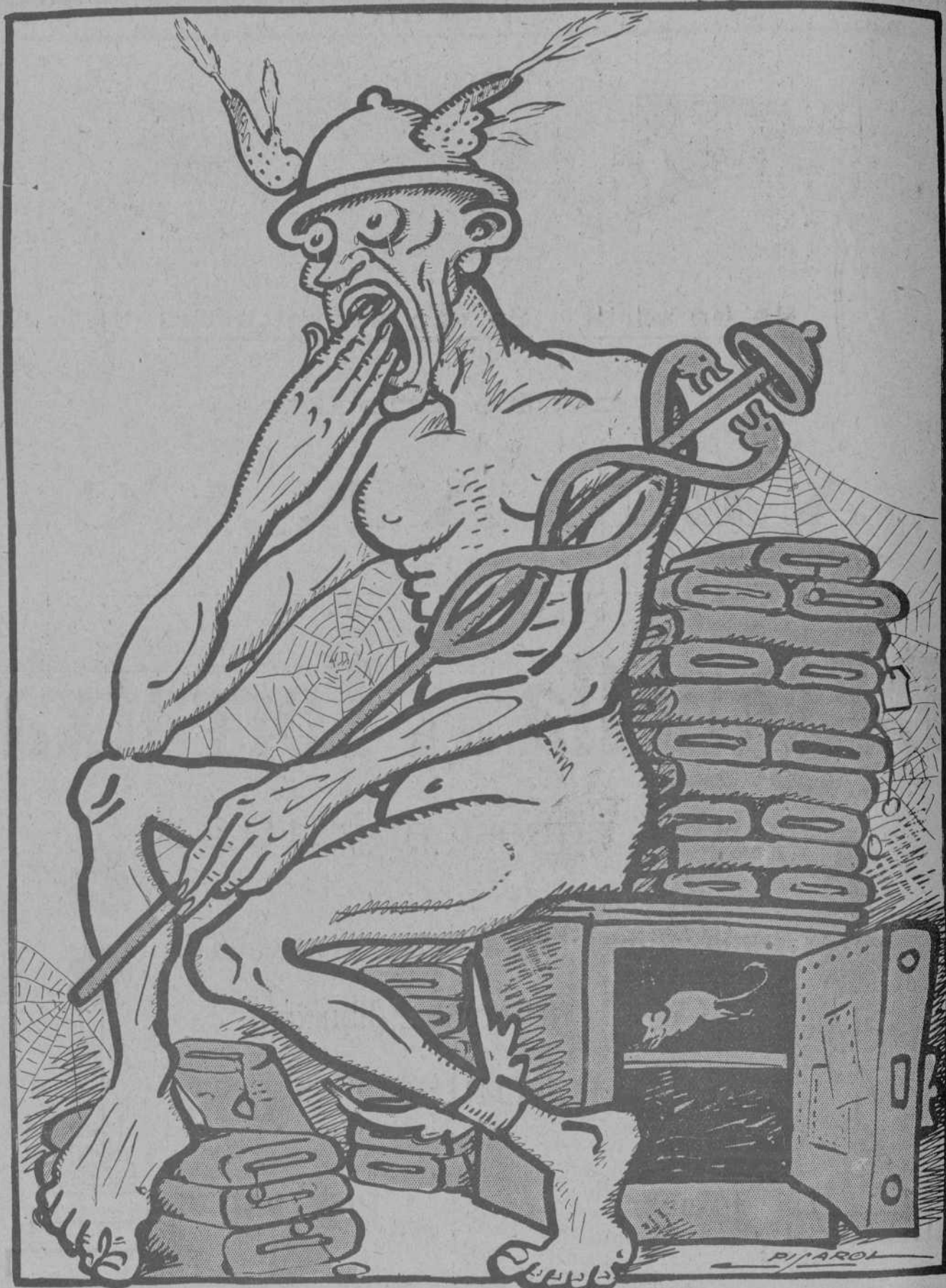
Coberta del notable dibuixant

R. OPISSO

Preu:

Ptes. 1'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés un ral per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

EL COMERÇ DE BARCELONA

i abstinència completa.